

กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21*

STRATEGIES FOR EFFICIENCY OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION MANAGEMENT IN THE 21ST CENTURY

สำรวย ชาวดร

Samruay Chawdorn

สุกฤษฎี มายสุริ

Sukrit Mayusiri

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar, Thailand

E-mail: drschawdorn@gmail.com

บทคัดย่อ

บริบทของสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไป การขับเคลื่อนทางสังคมเติบโตอย่างก้าวกระโดด สังคมโลกถูกเปิด การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนในสังคมถูกกล่าวถึงถูกเปรียบเทียบอย่างเห็นได้ชัด ในทุก ๆ ด้าน ด้านการศึกษาก็เช่นกัน ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างไร้ขีดจำกัด การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นได้เฉพาะในห้องเรียน แต่เกิดขึ้นได้บนสมาร์ตโฟน เป็นต้น ทักษะสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ผู้คนในสังคมวางแผนที่จะประสบความสำเร็จในระยะสั้น ๆ ทำให้สังคมไทยหรือสังคมโลกเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีเปลี่ยนเร็ว การใช้ชีวิตของผู้คนก็เปลี่ยนตาม แต่บริบทของการบริหารการศึกษาในสังคมไทยยังอยู่ที่เดิม สอนวิชาที่มากด้วยจำนวนวิชา รายชั่วโมงที่เหมือนเดิม และการวัดและประเมินผลยังเหมือนเดิม ผ่านไป 30 ปี ก็ยังคงเป็นเช่นเดิม เด็กยุคใหม่ที่ได้รับการพัฒนาอย่างยุคเดิม ช่วงเวลานี้เป็นจึงเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของผู้บริหารการศึกษากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป การศึกษาไม่มีชั้นบันไดอีกต่อไป อยากจะเรียนรู้อะไรก็เรียนรู้ได้ ไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นนี้ก่อนถึงจะได้เรียนสิ่งนี้ เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้แล้ว ผู้บริหารในยุคของคนรุ่นใหม่ศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนวิธีการ อย่างเข้าอกเข้าใจกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ลืมการจัดการศึกษาหรือการบริการวิชาการแก่คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงวัย เพื่อการพ่วงพหุสังคมระหว่าง กลุ่มผู้ที่เข้าใจเทคโนโลยีเป็นอย่างดีและพร้อมที่จะรับการขับเคลื่อน และอีกกลุ่มคือกลุ่มผู้ที่กำลังจะเรียนรู้เทคโนโลยี (กลุ่มผู้สูงวัย) สามารถประกอบ

* Received 15 January 2021; Revised 27 January 2021; Accepted 13 February 2021

อาชีพ ดำรงตนอยู่ในสังคมของศตวรรษที่ 21 ร่วมกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, ศตวรรษที่ 21, การศึกษาสมัยใหม่

Abstract

The context of the global society has changed. Social mobility has grown exponentially. The world society is open. Comparison of quality of life in society were mentioned, compared obvious in every aspect. Education is also being discussed. People can access information without limits. Learning does not happen only in the classroom but also can happen on smartphones etc. Skills can be developed and learned quickly. The society plans to succeed in the short term, causing the Thai society or the world to change rapidly. The technology industry is changing fast, people's lives also changed. But the context of educational administration in Thai society remains the same. Teach a large number of subjects, hourly teaching the same and the measurement and evaluation remain the same. Thirty years have passed, it would still be the same. The young generation has been developed for the former. This was therefore a transition for education administrators to the changing social context. Education is no longer a step. Anything to learn can be learned, no need specification to pass a class before to be able to learn. When the situation is like this, Executives in the new generation of the 21st century might have to change ideas and methods with fully understandable to the target group, which is a new generation. Meanwhile, the educational management or academic service was not neglected another group, which is an elderly group. To maintain the pluralist society between Those who understand the technology well and ready to be driven and another group is a group of people who are going to learn technology (The elderly) can sustain their careers and existence in the society of the 21st century together in equality and efficiency.

Keywords: Educational Administration, 21st Century, Modern Education

บทนำ

ยุคอินเทอร์เน็ต (Internet Century) เป็นยุคที่มนุษย์สร้างรายได้ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยการสร้างตัวตนผ่านอินเทอร์เน็ต เช่นการเป็นนักร้อง นักแสดง การทำคลิปตลก (YouTuber)

ซึ่งสามารถกลายเป็นเน็ตไอดอลชั่วข้ามคืน (Net Idol) การเป็นผู้กำกับการแสดง ถ่ายทำวิดีโอด้วยสมาร์ตโฟน เพียงเครื่องเดียว การรายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้รวดเร็ว ทุกคนบนโลกนี้สามารถข่าวสารได้เพียงวินาที ถึงแม้จะอยู่คนละทวีป (Live) การซื้อสินค้าผ่านระบบโซเชียลออนไลน์ (Mobile Banking) การซื้อขายผ่านช่องทางเก็บเงินปลายทาง (Cash on Delivery /COD) การโอนเงินข้ามประเทศโดยไม่ผ่านระบบเคลียร์ริงเฮ้าส์ (Clearinghouse) โดยผ่านระบบบล็อกเชน (Block Cchain) ปลายทางได้รับเงินภายใน 30 นาที หรือเรียกว่าเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดเป็นแผนการพัฒนาว่า คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ในทุกระดับ และสามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สิ่งเหล่านี้เป็นมิติใหม่ในการใช้ชีวิตของมนุษย์ ทำให้เกิดอาชีพการบริการมากมาย จึงกลายเป็นยุคที่เป็นบททดสอบสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาของทุก ๆ สถาบันการศึกษา โดยหลักสำคัญคือในด้านการจัดผลิตหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปัจจุบัน เพราะการผลิตนักศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการของสังคม จะมีผลตามมาคือ บัณฑิตตกงาน และขาดทักษะในการประกอบอาชีพ

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ดี เพราะการก้าวข้ามที่ช้าจะทำให้เราสามารถตกขบวนและเสียโอกาสอีกมากมาย การจัดการศึกษาที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์ จึงเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงแล้วยังจะต้องเป็นกลไกสำคัญเพื่อเป็นฐานรองรับและขับเคลื่อน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) การไปมีส่วนร่วมกับสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

การนำเสนอเนื้อหาของบทความนี้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่นที่จะชี้แนะผู้บริหารการศึกษาในมุมสังคมเปลี่ยนแปลงไปแล้วและผู้บริหารจะต้องปรับตัวทางด้านการบริหาร อย่างไรก็ตามจะสอดคล้องกับสังคมที่กำลังดำเนินต่อไป จะขอแนะนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคอินเทอร์เน็ตเซนทรี 2) บททดสอบใหม่ของผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลง 3) นำเสนอกยุทธ์การบริหารศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคอินเทอร์เน็ตเซนทรี

ความที่นักคิดนักพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ไม่หยุดนิ่ง ก่อให้เกิดวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป การศึกษาเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด ความเป็นอยู่ แม้กระทั่งสิ่งรอบข้างที่อนุวัตไปตามสิ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เช่น

1. เป็นยุคที่คนใช้คอมพิวเตอร์โดยไม่รู้ตัวว่าใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากคอมพิวเตอร์ที่เล็กลงแต่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและแปลงรูปทรงเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น นาฬิกา แวนตา ตู้เย็น โทรทัศน์ โทรศัพท์ ทั้งหมดสามารถประมวลผลนำเสนอเสนอได้ไม่แตกต่างจากคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ยิ่งไปกว่านั้นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวจะเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างกันอย่างสะดวกและรวดเร็ว ผู้คนสามารถเชื่อมต่อและถ่ายโอนข้อมูลจำนวนมากมาได้อย่างสะดวกและเป็นอิสระ (ขวัญชัย ช้วนา และธารทิพย์ ช้วนา, 2562) และสามารถใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายในการเข้าถึงข้อมูลได้

2. การดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัล อันเนื่องจากการเชื่อมต่อข้อมูลสารสนเทศ ทำให้ระบบดิจิทัลมีบทบาทในการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการเงิน การสื่อสาร หรือการปฏิบัติงาน ผู้คนสามารถปฏิบัติงานหรือทำธุรกรรมต่าง ๆ เพียงแค่ทำการเชื่อมต่อสมาร์ทโฟนเข้ากับอินเทอร์เน็ต ในขณะที่เดียวกันเทคโนโลยีก็สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยโดยการมีฟังก์ชันความปลอดภัย ที่พัฒนามาจากความผิดพลาดที่ผ่านมา กระทั่งทำให้การแสกข้อมูลกล่าวคือ อันตรายด้านข้อมูลของลูกค้า ปลอดภัยมากขึ้น ทำให้ศรัทธาที่คนเรามีให้กับเทคโนโลยีมาเพิ่มขึ้นอีกด้วย เช่นการซื้อของออนไลน์ การทำธุรกรรมผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ (Wallet) มากขึ้นทุกวัน

3. ความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลอยู่ในรูปแบบความสัมพันธ์เสมือนมากยิ่งขึ้น เป็นอีกสภาพการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นสำหรับศตวรรษที่ 21 ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ไม่เป็นอุปสรรคของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ เพราะเป็นการสื่อสารทำให้เกิดความสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การเชื่อมต่อผ่านวิดีโอคอล ผ่านเน็ตเวิร์คต่าง ๆ การจัดการเรียน การจัดการประชุม ล้วนแล้วแต่สามารถกระทำผ่านช่องทางออนไลน์ได้แล้วทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ผู้คนในยุคนี้จำเป็นต้องมีทักษะทางภาษาที่มากกว่าคนในยุคที่ผ่าน ๆ มา (ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม, 2559) เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลก ในทุกสาขาอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ต่าง ๆ

4. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขตข้อจำกัด ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งในฐานะเป็นจุดเริ่มต้นของข้อมูล กล่าวคือ ผู้คนสามารถป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา และในความสะดวกและง่ายนี้ ก็จะมีมิชชันนารี หรือกลุ่มผู้ชอบความสนุก การบิดเบือนความจริง ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ผู้คนที่รับข้อมูลเข้าใจ ไปในทิศทางของตนเองเพื่อความพอใจ หรือเพื่อโชว์ความสามารถแบบผิด ๆ บนโลกออนไลน์ จากประเด็นนี้ ผู้เสพข่าวสารต้องตระหนักในหลักของเหตุผล ผสานกับองค์ความรู้ด้านไอที เพื่อประกอบการตัดสินใจในสิ่งที่เห็นเป็นรูปภาพ หรือวิดีโอ ในสื่อออนไลน์ปัจจุบันว่าจริงแท้อย่างไร เพราะภาพ เสียง วิดีโอ ที่เรามักจะเห็นในสื่อออนไลน์มักจะผ่านการปรับตกแต่ง เปลี่ยนแปลงแล้วทั้งสิ้น ผู้คนจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลมากขึ้น

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงข้างต้นทำให้มีประกาศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 - 2564 (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) มีวัตถุประสงค์ในการที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของประชากรในสังคมไทยให้มีทักษะการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 ในขณะที่เดียวกันในนานาประเทศต่างมีบทสรุปในทัศนะของการจัดการศึกษาหรือการบริหารการศึกษาว่าต้องเสริมสิ่งใด และปรับเปลี่ยนสิ่งใด เช่น การปรับด้านความเสมอภาค การวัดและประเมินผลที่ไม่ใช่ที่คะแนนอย่างเดียว และการวางแนวทางการเรียนรู้อัตโนมัติให้กับเยาวชนยุคใหม่ เพราะเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่มีขึ้นเกิดขึ้นตลอดเวลา (Fraissee, G. et al., 2002) เพราะการบริหารการศึกษาและการสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ตอบโจทย์ผู้เรียนอีกต่อไป เพราะการศึกษาในยุคใหม่นี้จะช่วยให้ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาพร้อมที่จะเติบโตในโลกดิจิทัลที่เชื่อมต่อกันได้ทั่วโลก (สุทธิวรธรณ ต้นตริจนาวงศ์, 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ ในยุคที่การโอนถ่ายข้อมูลสามารถทำได้โดยง่าย การติดต่อสื่อสารต่าง ๆ เป็นปัจจัยให้มนุษย์เลือกให้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต รวมทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ จึงเกิดการสร้างรายได้ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยสิ่งที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ต (TCP - IP System) เมื่อวิธีการในการดำรงชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป องค์ของการบริหารจัดการจัดการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันเรากำลังก้าวสู่ยุคการโอนถ่ายมูลค่า (Internet Value) หรือภาษาคอมพิวเตอร์เรียกว่าบล็อกเชน (Blockchain System) ระบบการถ่ายโอนต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุทางด้านเทคโนโลยีและความต้องการของผู้คนในสังคมเปลี่ยนไป เช่น ความเชื่อสมัยก่อนเรียนจบให้ได้วุฒิการศึกษาที่สูง ๆ เพื่อจะได้ทำงานดี ๆ แต่ปัจจุบันหลักคิดเปลี่ยนไปเป็น ทำอย่างไรจะหารายได้ได้เพิ่มขึ้นทุกวัน โดยไม่ต้องวุฒิมการศึกษาก็เป็นที่ประจักษ์ในสังคมโลก ว่าคนที่ประสบความสำเร็จในการหาได้รายได้จำนวนมาก ๆ ไม่ต้องเรียนจบได้วุฒิมการศึกษาก็สูง เพียงแต่เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ รอบด้านผ่านอินเทอร์เน็ต และก้าวเข้าสู่การหารายได้

บททดสอบใหม่สำหรับผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป จากเดิมที่เน้นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องได้รับมาเป็นเรื่องของสมรรถนะของผู้เรียน การละเลยเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง ความล้มเหลวของการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ในการปรับเปลี่ยนการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นสังคมผู้สูงอายุ ประเทศไทยและทั่วโลก ในศตวรรษที่ 21 กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสิ้นเชิง เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง คนมีอายุยืนขึ้น เพราะศาสตร์ด้านการแพทย์ การรักษาดีขึ้นทันสมัยขึ้น สภาพดังกล่าวนี้จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาด้วยเช่นกัน กล่าวคือ คือ 1) บุคลากรทางการศึกษาที่จะมีโอกาสขาดแคลน และจำเป็นต้องขยายอายุ

การทำงานของบุคลากร 2) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องออกแบบสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุมากขึ้น เพราะเป็นกลุ่มใหญ่ของสังคม และการศึกษาไม่สามารถหยุดอยู่เพียงในวัยการศึกษาหรือวัยทำงาน 3) เทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ ในขณะที่เทคโนโลยีกำลังพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุยังไม่เข้าใจเทคโนโลยี ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และการเข้าไม่ถึงบริการ การประกอบอาชีพ และการเข้าใจสังคมด้านเทคโนโลยีกับอาชีพ เช่นการไม่ยอมรับแท็กซี่แกรป (Grape Taxi) อุเบอร์ แท็กซี่ (Uber Taxi) สถาบันทางการศึกษาต้องเพิ่มองค์ความรู้ความสำคัญสู่สังคมให้มากกว่านี้ สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์สำคัญสำหรับผู้บริหารในปัจจุบันที่ต้องวางแผนการจัดการที่ชัดเจนเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อลดระยะห่างการเข้าถึง ความเข้าใจ ด้านการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรอบด้านแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนจำนวนมากในยุคปัจจุบัน

2. ยุคสมัยเปลี่ยนวิถีชีวิตก็เปลี่ยน พฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนจะเปลี่ยนไป สังเกตได้อย่างง่ายจากพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่ปัจจุบันการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ตัวอย่างการซื้อขายที่ไม่เคยมีมาก่อน การส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อก่อน และเมื่อผู้ซื้อได้รับแล้วจึงชำระเงินภายหลัง เรียกว่า เก็บเงินปลายทาง (Cash on Delivery) คำนี้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในอดีต อนึ่งผู้ซื้อสามารถรับชมการทดสอบสินค้า การทดลองใช้ การติชม การใช้งาน ผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้คนรับข้อมูลข่าวสารผ่านหน้าจอสมาร์ตโฟนมากกว่าหน้าจอทีวี ผู้คนเสพความบันเทิงดูหนังดูรายการตลก ผ่านสมาร์ตโฟน ไม่ใช่โรงหนังหรือโรงมหรสพ องค์ความรู้ด้านต่าง ๆ หาเรียนรู้ได้ตามช่องทางออนไลน์ มากมาย รวมทั้งเครือข่ายสังคมก็เข้ามามีบทบาทต่อการตัดสินใจของคนมากขึ้น ขณะเดียวกันพฤติกรรมการทำงานของคนเปลี่ยนไป (วิภาพรรณ พินลา, 2559) ต้องการความสำเร็จและการยอมรับที่เร็วมากขึ้น ธุรกิจการค้า หรือธุรกิจใหม่ ๆ ใช้เวลาประสบความสำเร็จได้ในเวลาไม่กี่ปี โดยเฉพาะสินค้า หรือบริการที่ตอบโจทย์ของคนในสังคม จะเติบโตได้ เป็นการสร้างเทคโนโลยีบนเทคโนโลยี อีกประการหนึ่งการยึดมั่นในองค์กรอาจจะน้อยลงไป จึงเป็นความท้าทายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรที่จะต้องเฝ้าต่อการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ พร้อมกับการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรเพื่อให้บุคลากรที่มีความสามารถอยู่กับองค์กรไปนาน ๆ

3. อวัยวะที่เรียกว่าเทคโนโลยี เทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เด็กรุ่นใหม่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ คำถามคือ บุคลากรในสถานศึกษาจะนำความได้เปรียบตรงนี้มาใช้ อย่างไรก็ตามกับการเรียนการสอน การค้นคว้า การพัฒนาองค์ความรู้ อย่างรอบด้านของนักเรียน นักศึกษา พร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าพัฒนาความรู้ของตนเอง ขณะเดียวกันต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอีกด้วย แต่ทั้งนี้การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรในสถานศึกษาจะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่จะต้องวางแผนการพัฒนาบุคลากรในสังกัด ให้เกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี

อย่างรอบด้าน ซึ่งจะต้องมีทั้งการลงทุนและการพัฒนาบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน เพื่อพัฒนาคนอย่างลูกศิษย์ที่มีความรวดเร็วในการเรียนรู้เทคโนโลยี บุคลากรจะอยู่เหนือหรือเดินควบคู่กันไปอย่างไร นี่คือนสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยน เพราะฉะนั้นจะเกิดช่องว่างผู้บริการยุคใหม่ ไม่เข้าใจ และเข้าไม่ถึงจุดที่ควรพัฒนาต่อไป ทำให้องค์กรเติบโตช้า และเดินต่อไม่ได้ในที่สุด

4. ความขัดแย้งและความเป็นทีม ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้บริหารที่ยอมรับในความหลากหลายและความแตกต่างที่มากขึ้น เช่น ด้านเพศสภาพ ด้านการแสดงออก และอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้บริหารยุคนี้ต้องสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพในองค์กร เพราะเอกภาพในองค์กรคือหัวใจของความสำเร็จ การทำงานเป็นทีมคือเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้การสร้างเอกภาพ การทำให้เกิดทีมในการทำงานจึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษนี้

5. จะเข้าไปกุมหัวใจคนรุ่นใหม่อย่างไร? คนในยุคใหม่จะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ยึดติดกับที่ทำงาน มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนงานใหม่ได้ตลอดเวลา และนิยมที่จะทำงานแบบอิสระมากกว่า มีสไตล์ในการทำงานที่ชอบพูดคุย มีเวลาพักผ่อนบ้าง ทำงานได้คล่องแคล่ว ว่องไว สื่อสารกับผู้คนได้ทั้งในและต่างประเทศ มองเนืองนามากกว่าเวลานั่งทำงาน กล่าวคือ คนรุ่นใหม่มักจะทำงานได้อย่างรวดเร็วและเมื่อทำงานในหน้าที่เสร็จ ชอบที่จะได้ไปทำอย่างอื่นที่อยากทำ

การจ้างองค์กรยุคใหม่จะต้องพูดคุยศึกษาพฤติกรรมรอบด้าน ดังนั้นการรูปแบบการบริหารจัดการจึงเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ทำนายผู้บริหารในการปรับตัวให้เข้ากับทีมงานรุ่นใหม่

สรุปได้ว่า ภายใต้อายุแห่งความแตกต่างด้านอายุ ด้านความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยี ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกัน หรือแม้แต่การขับเคลื่อนผู้คนด้วยกลไกของรัฐต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ อย่าง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แม้แต่ในองค์กรการศึกษาก็เช่นกัน การจัดการองค์กร การจัดการศึกษาต้องมองให้ลึกเป็นรายบุคคลให้ได้ เพราะรายละเอียดการพัฒนาคน การปกครองคนย่อมแตกต่างกัน ด้วยเงื่อนไขทางสังคมความทันสมัยรอบด้านเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ถึงกระนั้น การนำพาองค์กรทางการศึกษาต้องขับเคลื่อนด้วยทีม ในทีมจะผู้คนที่แตกต่างกันโดยวัย โดยความสามารถ โดยทักษะที่แตกต่าง ด้วยความแตกต่างนี้จะช่วยให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

นำเสนอกลยุทธ์การบริหารศึกษาในศตวรรษที่ 21

จากภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคอินเทอร์เน็ทเซนทรี และบททดสอบใหม่ของผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่แตกต่างจากในยุคที่ผ่านมาเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ จึงนำเสนอเครื่องมือที่จะเป็นกลยุทธ์ในการบริการองค์กรและบุคลากร ไว้ดังนี้

1. การปฏิรูปองค์ความรู้และเครื่องมือการทำงานในองค์กร การบริหารจำเป็นต้องกระตุ้นให้คนในองค์กรพัฒนาความรู้ นำเครื่องมือ ๆ เช่น Application Website และอื่น ๆ

มาแทนที่การทำงานแบบเก่า หรือร่วมกันสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย และการพัฒนาองค์กรพัฒนาคนอยู่ตลอดเวลา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เก่งกว่า ได้สอนคนที่ด้อยกว่าอัปเดตความรู้รอบด้าน ให้แก่กันและกัน เนื่องจากองค์กรต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถนำพาวงศ์การสู่การเป็นผู้นำได้ ซึ่งการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้การจัดการความรู้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความรู้สึกร่วมของคนในองค์กร สร้างความภาคภูมิใจในการทำงานและกระตุ้นให้คนในองค์กรทำงานอย่างเต็มศักยภาพที่มี

2. วัฒนธรรมองค์กรกับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องอาศัยนโยบายผู้นำ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงาน เครื่องมือในการทำงาน และเป้าหมายในการทำงาน หากไม่ปรับตรงวัฒนธรรมองค์กร จะไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง จะกลายเป็นองค์กรที่จะขาดศักยภาพในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมาจากความไม่สมดุลทั้งทางด้านเครื่องมือ และเป้าหมาย เมื่อเราไม่เริ่มขยับ ปัญหาและอุปสรรคจะทำให้องค์กรล้าหลังและไม่น่าสนใจที่สุดในที่สุด ทั้งนี้การสร้างวัฒนธรรมองค์กรและการสร้างให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ใช่กระบวนการที่ทำได้ในทันทีทันใด แต่เป็นการทำงานร่วมกันของคนในองค์กร เป็นกระบวนการที่ใช้เวลาปรับเปลี่ยนคนในองค์กรให้มีความเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกันสู่เป้าหมายเดียวกัน

3. เป็นองค์กรประสานสิทธิ์ องค์กรที่ไม่มีนโยบายความร่วมมือกับองค์กรอื่นทำงานอย่างโดดเดี่ยวจะเป็นองค์กรที่ขาดประสิทธิภาพในไปโดยอัตโนมัติสำหรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมกันทำงานเพื่อผลักดันการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เครือข่ายในประเทศไทยอย่างเดียวยังไม่พอ ต้องสร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาคอาเซียน และต่างทวีปด้วยกันเช่น เพราะโลกของการสื่อสารก้าวกระโดดอย่างมาก ทำให้การติดต่อไร้ขีดจำกัดเราสามารถค้นหาเครื่องมือ และองค์ความรู้ จากนานาชาติได้อย่างเสรี ไม่ปิดกั้น ดังนั้น เราจะต้องมีแบบอย่างมีไอเดอลที่เป็นเป้าหมายอย่างชัดเจน ศึกษาและพัฒนาเป็นของเราเอง ในที่สุด

4. สร้างประสบการณ์จริงมิใช่แค่บทเรียน ความต้องการการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป เป็นโจทย์ให้สถานศึกษาจำเป็นต้องเพิ่มการทำงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้น (อนุก ตรีภูมิ และคณะ, 2558) กล่าวคือ หลักสูตรที่ไม่ตอบโจทย์จะไม่มีใครเรียนอีกต่อไป มหาวิทยาลัยจะเป็นเพียงสถานที่ เพราะการสร้างอาชีพ รายได้ ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาอีกต่อไป เมื่อบริบทเป็นเช่นนี้ องค์กรการศึกษาจะมีบทบาทต่อไปอย่างไร มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) เป็นมหาลัยชั้นนำของโลก ปรับเปลี่ยนมาทำหลักสูตรด้านทักษะ การสร้างรายได้ การบริหารบัญชี ศิลปะ และอื่น ๆ เป็นหลักสูตรออนไลน์ ซึ่งฟรี 20 หลักสูตร

(Harvard Online Courses, 2021) แต่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเสริมทักษะด้านใดมากขึ้น ก็ซื้อคลาสเรียนในเว็บของมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 แสดงกลยุทธ์การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ดังที่นำเสนอมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจบริบท การเคลื่อนที่ของสิ่งรอบด้าน โดยเฉพาะองค์ประกอบที่จะใช้ในการบริหารองค์กรและการจัดการศึกษา เมื่อโลกเปิดกว้างองค์กรของเราควรที่จะเปิดกว้างตาม ไม่จำกัดมองแค่การบริหารองค์กรเป็นแค่เรื่องภายในองค์กร แต่ควรมองรอบ ๆ เพื่อให้ผลลัพธ์สอดคล้องกับความต้องการของสังคม หรือองค์กรเดินคู่ขนานกับการขับเคลื่อนของสังคม โดยไม่ล้าหลังเสียเกินไป แน่นนอนที่สุดว่าเมื่อองค์กรใดดีที่สุดใน สถานศึกษาใดเยี่ยมที่สุด จะอยู่รอดในสังคมต่อไป เพราะผู้บริโภคสามารถมีทางเลือกทางการศึกษาได้มากขึ้น เช่น อยู่ที่วีเอเซีย สามารถติดต่อสื่อสารด้านการเรียน และเรียนในโรงเรียนที่อยู่ทวีปอเมริกาได้ เรียนจบได้รับวุฒิปริญญา มีทักษะที่จะไปประกอบอาชีพได้ เส้นกันตรงนี้จะหายไปจากระบบเดิม และก้าวสู่สังคมที่ไร้ขีดจำกัดทางการศึกษา

สรุป

การหมุนไปของโลกการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ สถานศึกษาเป็นหน่วยแรก ๆ ของการเตรียมคน สร้างคนเพื่อการอยู่ในความเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การพูดถึงและการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จึงไม่ได้หมายถึงกรอบการพัฒนาที่แน่นอน แต่ขณะเดียวกันโลกกำลังก้าวไปแบบก้าวกระโดด แต่สภาวะการณ์ปัจจุบันยังคงดำเนินไปแบบช้ามาก ๆ ดังนั้นผู้บริหารการศึกษา ควรมีกุญแจในการพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงถึงแรงผลักดันที่จะเกิดขึ้น เกิดเป็นผลกระทบโดยตรงต่อคนรุ่นใหม่ ที่เขาควรจะได้รับสิ่งที่ดีกว่าสิ่งที่เข็อยู่ ในเบื้องต้นผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องสัมผัส หรือเผชิญในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัด เช่นคำว่า เทคโนโลยี เพราะเป็นคำที่เกิดขึ้นมาใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาทำให้ผู้บริหารต้องอดทนที่จะศึกษาเรียนรู้ให้มากกว่าปกติ ในขณะที่เดียวกันคนรุ่นใหม่ใช้ชีวิตปกติกับการเรียนรู้เทคโนโลยี อาจจะกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของคนรุ่นใหม่ไปแล้ว มากกว่าความรู้ความเข้าใจที่ผู้บริหารจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขณะที่องค์กรในนานาชาติขับเคลื่อนองค์กรด้านการศึกษาได้มากกว่า เร็วกว่า มีชื่อเสียงกว่า และเป็นทางเลือกของเยาวชนไทยได้อีกหนึ่งช่องทางคือ การศึกษาไร้พรมแดน การศึกษาทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ เช่นในประเทศจีนมีการสอนการไหลไฟสดขายของ เป็นหลักสูตรฝึกทักษะรุ่นใหม่ที่ได้รับการยอมรับ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดจัดหลักสูตรเป็นทักษะผู้เรียนอยากจะมีทักษะใดก็เลือกเรียนทักษะนั้น ๆ ไม่เรียนครบรวมในระดับอุดมศึกษาหรือบุคคลที่สนใจในทักษะนั้น ๆ การศึกษาเปิดกว้างกว่าที่เป็นอยู่ การศึกษาไม่มีชั้นบันไดอีกต่อไป อยากจะเรียนรู้อะไรก็เรียนรู้ได้เลย ไม่จำเพาะต้องผ่านขั้นนี้ก่อนถึงจะได้เรียนสิ่งนี้ เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้แล้ว ผู้บริหารในยุคของคนรุ่นใหม่ศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนวิธีการ อย่างเข้าอกเข้าใจกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ในขณะเดียวกันก็ไม่ลืมการจัดการศึกษาหรือการบริการวิชาการแก่คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อการพุงพหุสังคระหว่าง กลุ่มผู้ที่เข้าใจเทคโนโลยีเป็นอย่างดีและพร้อมที่จะรับการขับเคลื่อน และอีกกลุ่มคือกลุ่มผู้ที่กำลังจะเรียนรู้เทคโนโลยี (กลุ่มผู้สูงอายุ) สามารถประกอบอาชีพดำรงตนอยู่ในสังคมของศตวรรษที่ 21 ร่วมกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). ยุทธศาสตร์กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2559-2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

- ชัยวัฒน์ แก้วพินางม. (2559). “เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21”. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 9(3), 421-435.
- ขวัญชัย ช้วนา และธารทิพย์ ช้วนา. (2562). การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา, 16(73), 19-30.
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564: ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ หน้า 65 (29 ธันวาคม 2559).
- วิภาพรรณ พินลา. (2559). แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับครูในยุคศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 9(1), 1443-1458.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานสรุปผล การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2563, ประเด็นที่ 12 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หน้า 443.
- สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2560. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(2), 2843-2854.
- อนก ตรีภูมิ และคณะ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่ศนปชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามแนวคิดพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE). วารสารความหลากหลายทางวัฒนธรรม, 14(32), 293-301.
- Fraisse, G. et al. (2002). Development of a simplified and accurate building model based on electrical analogy. Energy and Buildings, 34(10), 1017-1031.
- Harvard Online Courses. (2021). Systematic Approaches to Policy Design. Retrieved February 2, 2021, from <https://online-learning.harvard.edu/course/systematic-approaches-policy-design?delta=0>